

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla Feltér László párfogó ügyvéd által képviselt **felperesnek** az OIT Hivatal Módszertani és Jogi Képviseleti Főosztály által képviselt **alperes** ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2008. október hó 21. napján meghozott P.20.648/2007/28. számú ítélete ellen a felperes részéről 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperest képviselő dr.Feltér László pártfogó ügyvédi díját 10.000 (tízezer) forint munkadíj + 2.500 (kettőezeröttszáz) forint + ÁFA, összesen 12.500 (tizenkettőezer-öttszáz) forintban állapítja meg.

Felhívja a Győri Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a pártfogó ügyvédi díjat dr.Feltér László pártfogó ügyvéd részére az ellátmány terhére utalja ki.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket és az állam által előlegezett pártfogó ügyvédi díjat az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság újabb eljárásban meghozott, fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000,- forint perköltséget. Megállapította, hogy a pártfogó ügyvéd díját és az állam által előlegezett illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolása szerint 2000.október 24. napján "A" P.22.375/2000.szám alatt a ... Városi Bíróság előtt peres eljárást indított "B" ellen. Keresetében annak megállapítását kérte, hogy néhai "D" a Csjt.27.§-a alapján megszerezte a ...hrsz. alatt szereplő ingatlan 1/2 tulajdoni illetőségét. A keresetlevélhez csatolásra került az ingatlan tulajdoni lapja, melyet 2000. június 28. napján adtak ki. A tulajdoni lap másolat szerint az ingatlan tulajdonosa vétel jogcímén "B" volt.

2000. december 20. napján jelen per felperese P.22.786/2000. szám alatt szintén keresetlevelet nyújtott be "B" ellen és a fenti ingatlan vonatkozásában öröklés jogcímén tulajdonjog megállapítását kérte. A keresetlevélhez csatolta a 2000. június 28.napján

kiállított tulajdoni lap másolatot, mely szerint az ingatlan tulajdonosa vétel jogcímén **"B"** volt. A két pert a Veszprém Városi Bíróság egyesítette.

A bíróság 2001. április 6.napján megtartott tárgyaláson ismertette a beszerzett földhivatali iratokat. Ezen iratok részét képezte - többek között - a 2000. szeptember 7. napján kelt, **"B"** és fia **"C"** között létrejött tartási szerződés, amely érintette a perbeli ingatlan tulajdonjogát.

A tartási szerződés 2000. szeptember 15.napján érkezett a ... Körzeti Földhivatalhoz. A tulajdonjog bejegyzéséről a földhivatal 2001. január 18. napján kelt határozatával rendelkezett, amely szerint **"C"** 2000. szeptember 15.napjával tartási szerződés jogcímén a perbeli ingatlanon kizárólagos tulajdonjogot szerzett.

A bíróság ezen a tárgyaláson hozott 1. sorszámú végzésével megkereste a ... Körzeti Földhivatalt, hogy a per tárgyát képező ingatlan vonatkozásában a perindítás tényét jegyezze be, azonban a végzés igazolható módon nem került megküldésre a ... Körzeti Földhivatal részére.

A ... Városi Bíróság előtt folyamatban lévő eljárásban a bíróság 28. sorszám alatt hozott ítéletet, melyben megállapította, hogy a szám alatti ingatlan néhai **"D"** és az alperes házastársának közös tulajdonát képezte, egyben megállapította, hogy jelen per felperese végrendeleti öröklés címén megszerezte a szám alatti ingatlan 3/16 tulajdoni illetőségét. A városi bíróság ítéletében rendelkezett a ... Körzeti Földhivatal megkereséséről is, hogy a felperes javára a tulajdonjogot a földhivatal vezesse át. Fellebbezés folytán a alperes 2.Pf.20.276/2002/3.sorszámú ítéletével a városi bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. Az alperes rendelkezett az iratok visszaküldéséről, azonban ezt követően a földhivatal részére az ítélet kiadmányai kézbesítésre nem kerültek.

2002. május 26.napján **"A"** keresetet terjesztett elő **"B"**, felperes neve - jelen per felperese - valamint **"C"** ellen a ... Városi Bíróságon tulajdonközösség megszüntetése iránt. Ezen eljárás során derült fény arra, hogy a korábban hozott jogerős ítélet nem került megküldésre a földhivatalhoz, ezért a bíróság a megküldés felől intézkedett. A ... Körzeti Földhivatal a 36623/2003. számú határozatával a bejegyzés iránti kérelmet elutasította, figyelemmel arra, hogy az ingatlan nem **"B"**, hanem 2000. szeptember 15.napjától **"C"** tulajdonában áll.

Az elutasításra figyelemmel a bíróság a 29.sorszámú határozatával 2003. április 30. napján a peres eljárás felfüggesztését rendelte el és felhívta a felperest, hogy a szerződés hatálytalansága tárgyában indítson polgári peres eljárást. A végzés 2003. május 16. napján jogerőre emelkedett.

2003. július 8. napján a jelen per felperese peres eljárást kezdeményezett a ... Városi Bíróságon P.21.541/2003. szám alatt tartási szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt. A ... Városi Bíróság 2003. október 7. napján meghozott 9. sorszámú ítéletében a felperes keresetének helyt adott és megállapította az eltartási szerződés részbeni érvénytelenségét, egyben elrendelte aszám alatti ingatlan vonatkozásában a felperes 3/16 tulajdoni illetőségének ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését végrendeleti öröklés címén. Az ítélet 2003. október 17. napján jogerőre emelkedett.

2003. július 7. napján "A" kérte a felfüggesztett eljárás folytatását, amely a ... Városi Bíróságon P.21.442/2003. szám alatt folytatódott. Ezen peres eljárásban a bíróság a peres felek közös tulajdonát a 20.sorszámú ítéletével megszüntette. Az ítélet a alperes neve Pf.20.412/2004. szám alatti ítéletével 2005. március 24.napján jogerőre emelkedett.

A jelen per felperese javára jutó megváltási árat a megyei bíróság 5.400.000,- forintra felemelte, illetve javára 470.000,- forint többlethasználati díjat, valamint havi 16.460,- forint többlethasználati díjat állapított meg. Az ítélet meghozatalát követően a peres felek valamennyi igény tekintetében elszámoltak, e körben 2005. május 11.napján szerződést kötöttek.

A megyei bíróság a felperes keresetét nem találta alaposnak.

Elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a ... Városi Bíróság előtt folyamatban volt P.22.375/2000., illetve a P.22.786/2000. szám alatti peres eljárásban az alperes részéről történt-e jogellenes magatartás, illetve mulasztás.

2000. december 20. napján került sor a keresetlevél beadására a felperes részéről "B" ellen. Az eljárásban a felperes tulajdonjog megállapítását kérte az alperes ellen. Ezen eljárás során a bíróságnak kötelezettsége lett volna a perindítás tényének bejegyzéséről szóló végzést, illetve a jogerős ítéletet megküldeni a földhivatal részére.

Az iratokból egyértelműen megállapítható, hogy a peres eljárás megindítását megelőzően, 2000. szeptember 7.napján az ingatlan tulajdonjoga eltartási szerződéssel átruházásra került. Amennyiben a bíróság végzését, illetve az ítéletet megküldi a földhivatal részére, abban az esetben is a földhivatal elutasító határozatot hozott volna.

A megismételt eljárás során bizonyítást nyert, hogy "B" és "C" között 2000. szeptember 7. napján kelt tartási szerződés 2000. szeptember 15.napján került a ... Körzeti Földhivatalhoz benyújtásra. A földhivatal 2001. január 18.napján kelt végzésével vezette át "C" tulajdonjogát a perbeli ingatlan tulajdoni lapjára. Az is tény, hogy 2000. szeptember 15.napjától a tulajdoni lapon a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem széljegyként szerepelt.

Abban az esetben, ha a jogi képviselővel eljáró felperes a keresetlevél mellékleteként 30 napnál nem régebbi - azaz 2000. november 20. napja után kikért - tulajdoni lapot csatolt volna a bíróság részére, abból egyértelműen kitűnt volna, hogy tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem van előterjesztve a perbeli ingatlan vonatkozásában.

Tény, hogy a határozatok megküldése a bíróság részéről elmaradt, így a bíróság ezen eljárása jogszabályba ütközött, azonban ezen jogszabályba ütközés mellett sem mutatható ki olyan jellegű mulasztás, mely a felperes által előadott kár keletkezésével okozati összefüggésben áll.

A felperes, valamint jogi képviselője számára már 2001. április 6.napján tudomására jutott az eltartási szerződés ténye, így módjában lett volna már ekkor a keresetet kiterjeszteni az alapeljárásban, illetve újabb peres eljárást indítani. Ebben az esetben elkerülte volna a későbbiekben indított per felfüggesztését, illetve az újabb peres eljárás későbbi megindítását.

A tulajdoni igényt érvényesítő felperes a pert a túlélő házastárs ellen indította meg, aki időközben az ingatlan tulajdonjogát átruházta. A megyei bíróság osztotta az alperes azon

álláspontját, hogy a felperesnek ezen jogi helyzetből következően a tulajdonosként bejegyzett "C"-t perbe kellett volna vonnia, kizárólag azért, hogy a tulajdonváltás átvezethető legyen. A hiányos perbeli felállítás kétségtelenül azzal a kedvezőtlen eredménnyel járt a felperes részére, hogy a per lezárását követően derült ki, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos nem áll perben, a földhivatal a tulajdonjog bejegyzést elutasította. Ezért a felperes arra kényszerült, hogy újabb perrel érje el a tulajdoni változás átvezetését.

Nem vitatható, hogy az alapügyben eljáró bíróság jogellenesen és felróhatóan járt el, amikor a perfeljegyzést elrendelő végzést, valamint a jogerős tulajdoni változás felől rendelkező ítéletet nem küldte meg a ... Közzeti Földhivatal részére.

Ugyanakkor azonban a kártérítés általános feltételei közül vizsgálni kell a felróható magatartáson túl a kár bekövetkeztét, valamint a bekövetkezett kár és a felróható magatartás közötti okozati összefüggés meglétét is.

A bíróság a megismételt eljárásban ismét tájékoztatta a felperest - figyelemmel a Pp.3.§.(3) bekezdésére - hogy a kereseti kérelmében részletezett károk tényleges felmerülése, azok összegszerűsége, a károkozó magatartással kapcsolatos összefüggés, továbbá anyagi helyzetének romlása, vállalkozásának felszámolása és egyébként a nem vagyoni kártérítésben írt körülmények beállta, összegszerűsége, valamint ennek a jogellenes magatartással való összefüggése tekintetében a bizonyítás őt terheli. Figyelmeztette a Pp. 141.§.(6) bekezdésére is.

A felperes a fentebb meghatározott bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget és minden kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy az alperes jogellenes magatartásával oki összefüggésben keletkezett az állított kára.

A megismételt eljárásban is arra hivatkozott, hogy a közös tulajdon megszüntetése iránti per felfüggesztése, a hosszú tartamú felfüggesztés miatt kára keletkezett, mivel bízott abban, hogy az örökséghez jóval korábban hozzájut, ezért kölcsönöket vett fel, amelyeket azonban nem tudott a szerződésben vállalt időben és feltételek mellett teljesíteni.

Tény, hogy az alapperben hozott ítélet tartalmából és a megkeresés hiányából következően a felperesnek pert kellett indítania a tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. Ugyanakkor az alapper nem volt szükségtelen, mivel annak ítéleti rendelkezéseire tekintettel lehetett megállapítani a tartási szerződés érvénytelenségét. Az alapper pertartama abban az esetben sem lett volna rövidebb, ha "C" is perben áll. Ebben az esetben a felperesnek az Inyvtv.62.§.(1) bekezdés a./pontja szerint törlési keresetet kellett volna előterjesztenie.

A megyei bíróság álláspontja szerint a felperes részéről csak előadás szintén valósult meg a vagyoni és a nem vagyoni kártételek bizonyítása, annak tényleges bekövetkezését a bíróság előtt minden kétséget kizáróan a felperes nem bizonyította. Amennyiben keletkezett is kár a felperesi oldalon, az nem áll okozati összefüggésben a városi bíróság eljárásával. Ezen kár - megléte esetén - egyébként is felmerült volna, azonban az kizárólag a tartási szerződéssel összefüggésben keletkezhett.

A fentiekből következően a kártérítés általános feltételei közül sem a kár keletkezését, sem pedig az okozati összefüggést a felperes nem bizonyította, ezért a felperes keresetét bizonyítottság hiányában teljes körűen elutasította.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben kérte a megyei bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetének történő teljes helyt adást, valamint az alperes perköltségben való marasztalását.

Fellebbezésének indokolása szerint a közel öt éve tartó perben egyes bizonyítékokat nem a súlyuknál fogva vett figyelembe a bírói mérlegelés során a megyei bíróság, vagy nem kaptak szerepet, vagy pedig téves logikai mérlegelést követően jogellenesen a felperest sújtották.

Előadta, a rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy egy tulajdoni lap másolat került csatolásra, ami 2000. június 28.napján kelt, mégis az ítélet indokolásában az szerepel, hogy az I. és II.r. felperes külön-külön nyújtottak be keresetükhöz közel két hónap eltéréssel azonos kiállítási dátumú tulajdoni lapot. A tulajdonjog megállapítása iránti perben "A" tulajdoni lapot nem adhatott be, hiszen a 2008.június 3-án megtartott tárgyaláson egyértelműen bizonyítást nyert, hogy ezt a tulajdoni lapot a jelen per felperesének - mint a tulajdoni per II.r. felperese - jogi képviselője csatolta be.

Hangsúlyozta, hogy az alperes kirívó jogsértése bizonyított, hiszen minden kontrol nélkül elfogadta a 30 napnál régebbi tulajdoni lapot és a tulajdonos személyének igazolásának hiányában idézés kibocsátása helyett befogadta a keresetlevelet. Az alperes mulasztása egyértelmű, minimum hiánypótlásra kellett volna felszólítani a felperes jogi képviselőjét. Ezt szintén elmulasztotta.

Amennyiben e két kirívóan súlyos felróható alperesi jogsértés közül akár csak egy nem következik be, időben felfedezhetővé vált volna az alperes tulajdonjog tartási szerződés megkötésével történő átruházási szándéka és a tényleges átruházás 2001. január 18. napján nem történik meg.

A 2001. április 6.napján megtartott tárgyaláson bizonyítottan nem állt rendelkezésre érvényes tulajdoni lap, a felek a tulajdon tényleges átruházásáról nem, csak legfeljebb annak szándékáról szerezhettek tudomást. Így megalapozatlan a megyei bíróság azon álláspontja, hogy a felperes valamint jogi képviselője számára már az eljárás korai szakaszában, 2001. április 6. napján tudomására jutott az eltartási szerződés ténye, így módjában lett volna már a keresetet kiterjeszteni az alapeljárásban, illetve újabb peres eljárást indítani.

Kiemelten hivatkozott arra, hogy a tulajdonváltozás megtörténtéről a felek csak akkor szereztek tudomást, amikor 2003. április 14.napján a körzeti földhivatal a tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmet elutasította.

A felperes által panaszolt „korai érdekérvényesítés lehetőségétől” szemben az ítéletben foglaltakkal, a sorozatos alperesi mulasztások fosztották meg a felperest. Az alperes sorozatos mulasztása eredményezte végső soron, hogy nem az ingatlan tényleges tulajdonosával szemben hozott jogerős, de végrehajthatatlan első- és másodfokú ítéletet a bíróság.

Amennyiben az alperes ismételten nem mulaszt, kellő idő állt volna a felperes rendelkezésére, hogy a tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása érdekében a szükséges pert megindítsa. Ez esetben pedig a tulajdonközösség megszüntetése érdekében indult per számára kárt okozó, hosszú ideig tartó felfüggesztése sem következett volna be.

Téves a megyei bíróság azon megállapítása is, hogy a felperes tudott a széljegy meglétéről. Erre vonatkozóan semmiféle bizonyíték nincs.

Az alperesnek a nem megfelelő tulajdoni lap csatolása miatt hiánypótlást kellett volna elrendelnie. Ha ezt megteszi, a felperes a széljegy törlése érdekében per nélkül eljárhatott volna és a szükséges lépéseket megtehetette volna.

A bekövetkezett vagyoni és nem vagyoni kár mértékét a felperes hitelt érdemlően bizonyította.

A nem vagyoni kár bizonyítása érdekében a felperes keresetében olyan köztudomású, bizonyításra nem szoruló tényeket nevesít, amelyek az alperesi károkozásból, annak egyenes következményeként jöttek létre.

A felperes a megismételt eljárásban is eleget tett a kereseti kérelmében részletezett károk igazolására vonatkozó bírósági felhívásnak. Minden olyan erre vonatkozó bizonyítékot és képességei szerinti számszaki elemzést csatolt a keresetéhez.

A felperes anyagi helyzetének teljes ellehetetlenülésére és a keresetlevelében részletezett nem vagyoni kárigények bizonyítására - tekintettel azok jellegére - külön bizonyítékokat felmutatni nem lehet. Ezeknek a kárelemeknek a megléte az alperes részéről elkövetett gondatlan, jogellenes károkozó magatartás releváns következménye, amelyeket a felperes okirattal bizonyított. Ezzel oksági összefüggésben kialakuló életminőség romlás a társadalom egésze által közismert és nyilvánvaló.

Hangsúlyozta, hogy a peres eljárásban sosem vitatta az alapper szükségességét és nem emelt kifogást az alapper időtartamával kapcsolatban. Az esetben ha az alapper korai szakaszában nem következnek be a fentebb már nevesített alperesi jogellenes mulasztások, úgy a kereset módosításával, annak kiterjesztésével, vagy törlési kereset indításával, de mindenképpen az alapeljáráson belül a tényleges tulajdoni helyzet megismerhetővé és rendezhetővé vált volna.

Téves a megyei bíróság azon jogi álláspontja, amennyiben keletkezett is kár a felperesi oldalon, az nem áll okozati összefüggésben az alperesi bíróság eljárásával, hanem az kizárólag a tartási szerződés körében keletkezhett. Hangsúlyozta, hogy az alapeljárásban bekövetkezett jogellenes mulasztó magatartás és a keletkezett kár között, valamint ezeknek a mulasztásoknak a sorozata, nem pedig a tartási szerződés eredményezte, hogy az ítélet szerinti tulajdoni hányadok földhivatali átvezetése, felperes számára jelentős kárral járó késedelmet okozott. Ez a késedelem megelőzhető lett volna, ha az alapeljárásban egyet is észlel a bíróság és kijavít, vagy pedig felperest a szükséges cselekmények megtételére szólítja fel.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a megyei bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte a Pp.253.§.(2) bekezdése alapján. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet mind a jogalap, mind az összecszerűség tekintetében helyes és megalapozott. Az elsőfokú bíróság kellő mélységben indokát adta döntésének, az ítélet indokolása teljes körű, kiegészítésre nem szorul.

Felperes fellebbezésében lényegében a pontosított keresetlevélben és a folyamatban volt eljárásokban az általa már előadottakat ismételte meg, olyan új tényeket nem jelölt meg, amely alkalmas lehetne az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására.

Egyetértének az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy a felperes a megismételt eljárás során sem bizonyította minden kétséget kizáróan, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben álló kára keletkezett. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy amennyiben keletkezett is kár a felperesi oldalon, az nem áll okozati összefüggésben a városi bíróság eljárásával, ezen kár egyébként is felmerült volna, azonban ez kizárólag a tartási szerződéssel összefüggésben keletkezett.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az ítéletábra a fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a megyei bíróság a Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.371/2007/10. számú hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatásnak eleget tett-e, az előírt kérdésben a bizonyítást lefolytatta-e.

Úgy ítélte meg, hogy a megismételt eljárásban az iránymutatásnak megfelelően a bizonyítási eljárás teljes körűen lefolytatásra került és a megalapozott döntéshez szükséges eljárási adatok rendelkezésre állnak.

Ezt követően az ítéletábra a felperes azon tényállásbeli kifogását bírálta el, hogy a tulajdonjog megállapítása iránti alapperben csak egy tulajdoni lap került csatolásra. A megyei bíróság helyesen állapította meg ítéletének indokolásában, hogy "A" P.22.375/2000.szám alatt, 2000. október 24.napján indított peres eljárást a ... Városi Bíróságon "B" ellen a szám alatti ingatlan 1/2 tulajdoni illetőségének a megállapítása iránt, és a keresetlevélhez csatolta a 2000. június 28.napján kelt tulajdoni lap másolatot.

Ugyanakkor jelen per felperese 2000. december 20. napján P.22.786/2000.szám alatt keresetlevelet nyújtott be "B" ellen a fenti ingatlan vonatkozásában és öröklés jogcímén kérte tulajdonjogának megállapítását. A felperes keresetleveléhez is csatolásra került a 2000. június 28.napján kelt tulajdoni lap másolat. Így tényként állapítható meg, hogy az alapperben mind "A", mind pedig a felperes csatolta a tulajdoni lap másolatot. Azt a tényt, hogy a felperes az általa benyújtott keresetlevélhez csatolta a 30 napnál régebbi tulajdoni lap másolatot, igazolja a felperes akkori jogi képviselőjének, "E" tanúvallomása is. Ő a tárgyaláson történt meghallgatása során úgy nyilatkozott, a felperest kioktatta, hogy egy hónapnál nem régebbi tulajdoni lapot kell a keresetlevélhez csatolni, de ő az anyagi helyzetére hivatkozással nem járult hozzá az új tulajdoni lap beszerzéséhez (P.20.648/2007/20.sz. jegyzőkönyv). A fentiek alapján a megyei bíróság tényállása helyes, annak módosítására nincs lehetőség.

A Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.371/2007/10. sorszámu végzésének indokolása szerint az új eljárásban azt kell vizsgálni, hogy az alperes jogellenes és felróható magatartásával összefüggő hosszú pertartam miatt a felperes károsodott-e.

Ebben a körben kifejtette, hogy a per tartama rövidebb lett volna a perbejegyzésről rendelkező végzés megküldése esetén, mivel akkor a földhivatal bejegyzést elutasító végzéséből kiderül, hogy az igényt nem a túlélő házastárs, hanem az eltartási szerződés alapján tulajdonjogot szerző "C"-vel szemben kell érvényesíteni.

Az ítéletábra - a megyei bíróság ítéletének indokolásában is rögzített okfejtéssel egyezően - nem osztotta azt az álláspontot, hogy a tulajdoni pert (P.22.375/2000.) kizárólag "C" ellen kellett volna lefolytatni.

Az alapperben a felperesek tulajdoni igényének az alapja az volt, hogy jogelődjük az 1999-ben elhunyt "D" a házastársi együttélés ideje alatt az ekkor szerzett ingatlan tulajdonjogát a Csjt.30.§.(1) bekezdése alapján megszerezte. A jogelőd életében nem került sor a tulajdoni igény érvényesítésére, de tartalmán nem változtat az a tény, hogy azt nem maga a házastárs, hanem halála után a jogutódai érvényesítik.

A vagyoni jogi igény szempontjából az a harmadik személy, aki jogügylettel szerzi meg az érintett ingatlan tulajdonjogát, nem tekinthető jogutódnak. A házastárs által érvényesített tulajdoni igény, illetve a Ptk. 203.§-a alapján történő igényérvényesítés esetén a per útján érvényesítő felperesnek perbe kell vonni az ingatlan-nyilvántartásba tulajdonosként bejegyzett harmadik személyt, azonban nem a házastárs helyett, hanem annak pertársaként. Tulajdoni igény érvényesítése esetén nyilvánvalóan a felperesnek az Inytv. 62.§. (1) bekezdés a./ pontja szerinti törlési keresetet is elő kell terjesztenie. Az alapperben tehát a tulajdonosként bejegyzett személyt perbe kellett volna vonnia a felperesnek, de kizárólag annak érdekében, hogy a tulajdoni változás átvezethető legyen.

A ... Városi Bíróság a P.22.375/2000. szám alatti alapperben a felperes által érvényesített igény szempontjából releváns bizonyítási eljárást folytatta le és vizsgálta a túlélő házastárs alperes védekezése alapján, hogy az ingatlan tartozhat-e özv. "B" különvagyonába. Ugyanezt kellett volna vizsgálnia a bíróságnak akkor is, ha a felperes "C"-t, a tartási szerződés alapján tulajdonjogot szerző harmadik személyt vonja perbe, illetve ha özv. "B"-t mint alperest a perből elbocsátja, vagy a felperes külön pert indít kizárólag "C"-vel szemben. Az anyagi jogilag érdekelt fél perben állása hiányában ezen jogvitát nem lehetett volna elbírálni. A hiányos perbeli felállítás azzal a kedvezőtlen eredménnyel járt a felperesre, hogy utóbb a per lezárását követően kiderült, hogy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos nem állt perben, a földhivatal a tulajdoni bejegyzést elutasította, illetve a felperes arra kényszerült, hogy újabb perrel érje el a tulajdoni változás átvezetését.

Az eljárás adataiból tényként állapítható meg, hogy az alapügyben eljáró bíróság jogellenesen és felróhatóan járt el akkor, amikor a perfeljegyzést elrendelő végzést, valamint a jogerős tulajdoni változás felől rendelkező ítéletet nem küldte meg a földhivatalnak.

A jogellenes magatartás, illetve a mulasztás azonban önmagában az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítését nem alapozza meg.

Az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének akkor van helye, ha a kártérítés általános (Ptk.339.§.(1) bekezdés) és különös (Ptk.349.§.(1) bekezdés) feltételei fennállnak. A polgári jogi kártérítési felelősség három konjunktív előfeltétele: a jogellenes magatartás, a kár és a jogellenes magatartás valamint a kár közötti okozati összefüggés fennállása.

Speciális feltételt a Ptk.349.§.(1) bekezdése szabályozza, amely szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetve a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vette.

A közigazgatási jogkörben okozott kár megállapításának az általános és speciális feltételei konjunktívak, tehát együttesen kell fennállniuk, ha ezen feltételek közül bármelyik hiányzik, úgy a kártérítés megállapítására nem kerülhet sor.

A megyei bíróság ítéletében úgy foglalt állást, hogy a felperes állított kára és az alperes nem vitás jogellenes mulasztása között az okozati összefüggés hiányzik. Az ítélet tábla e körben osztotta az alperes azon jogi álláspontját, hogy az okozati összefüggést felperesnek a kártérítési követelése ténybeli alapjával összefüggésben kell vizsgálni. A felperes ezzel kapcsolatban arra hivatkozott, amennyiben kiderült volna a tulajdonváltás ténye, szükségtelen lett volna a tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt pert indítania és nem került volna sor a közös tulajdon megszüntetése iránti per felfüggesztésére. A hosszú tartamú felfüggesztés miatt kára keletkezett, bízott abban, hogy az örökségéhez jóval korábban hozzájut, ezért kölcsönöket vett fel, amelyeket nem tudott a szerződésben vállalt időben és feltételek mellett teljesíteni.

Az ítélet tábla a fentiek alapján elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes által állított hosszú tartamú felfüggesztés miatt kára keletkezett-e?

A csatolt iratok alapján tényként állapítható meg, hogy a közös tulajdon megszüntetése iránt a ... Városi Bíróságon 2002. május 22. napján "A" terjesztett elő keresetet "B" I.r., felperes neve II. - jelen per felperese - és "C" III.r. alperes ellen. "A" a ... hrsz-ú, valamint a jelen kártérítési perrel érintett ... hrsz-ú ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetését kérte.

A közös tulajdon megszüntetése iránti P.21.240/2002. számú perben eljáró bíróság a 2003. április 28. napján megtartott tárgyaláson (24. jegyzőkönyv) észlelte, hogy a jogerős ítélet a földhivatal részére nem került megküldésre. Ezért a 2003. március 28-án tartott tárgyalást elhalasztotta és az alapügyben hozott első- és másodfokú ítéletet megküldte a földhivatalhoz azzal, hogy soron kívül intézkedjen a változás átvezetése vonatkozásában.

A Körzeti Földhivatal ... számú - 2003. április 14. napján kelt - határozatában az ingatlan tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmet elutasította.

Ezt követően a városi bíróság a 29. sorszámu jegyzőkönyvbe foglalt végzésében (2003. április 30.) a per tárgyalását a felperes által a szerződés hatálytalansága tárgyában indítandó per jogerős befejezéséig felfüggesztette. A 29. sorszámu jegyzőkönyv tartalmából megállapítható, hogy a tárgyalás felfüggesztésével a felperes akkori jogi képviselője is egyetértett (29. jegyzőkönyv 1. oldal utolsó bekezdés).

"A" felperes a 2003. július hó 7. napján érkezett beadványában kérte a felfüggesztés megszüntetését és az eljárás folytatását, amely pert a városi bíróságon P.21.442/2003. szám alatt iktattak. A folytatólagos tárgyalásra hatánapot az ítélezési szünetre figyelemmel 2003. augusztus 29. napjára tűzte ki a bíróság. Így a fenti eljárási adatokból egyértelműen megállapítható, hogy a felfüggesztés két hónap hét napig tartott. Nem megalapozott a felperes azon hivatkozása, hogy a felfüggesztés hosszú időtartamú volt. Az ítélet tábla álláspontja szerint a két hónap 7 nap a közös tulajdon megszüntetése iránti (5.P.21.442/2003. számú) per tartamát nem növelte, az eljárás adataiból megállapítható, hogy a felfüggesztésig a városi bíróság már bizonyítási eljárást folytatott le, beszerezte a szakértő szakvéleményt. Az is megállapítható azonban, hogy a felfüggesztés időpontjában a bizonyítási eljárást még nem zárta le, a per ekkor még nem lett volna befejezhető. Erre utal az a tény, hogy a bíróság még két tárgyalást tartott (2003. augusztus

29. és szeptember 17.) valamint részítéletet hozott, amelyben "A" és alperes társai vonatkozásában az eltartási szerződés érvénytelenségét megállapította. Ezt követően a közös tulajdon megszüntetése iránti perben a felek még egyéb érdemi nyilatkozatokat tettek, szükségessé vált az igazságügyi szakértői szakvélemény kiegészítése, az illetékhivatal megkeresése a magánszakértői vélemény kapcsán. Végül a városi bíróság 2004. február 20. napján hozta meg az 5.P.21.442/2003/20. sorszám alatti ítéletét a közös tulajdon megszüntetése tárgyában.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a peres eljárásban a felperes a Pp.164.§.(1) bekezdése alapján az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget és azt hitelt érdemlően nem tudta igazolni, hogy a két hónap hét nap felfüggesztés időtartama alatt azzal okozati összefüggésben kára keletkezett.

A fentebb részletezett eljárási adatokból megállapítható, hogy a ... Városi Bíróság előtt indított 5.P.21.240/2002. számú és ezen per felfüggesztését követően folytatódott 5.P.21.442/2003. számú közös tulajdon megszüntetése iránti per a 2003. április 30. napján történt tárgyalás felfüggesztésének időpontjában még nem állt ítélethozatal előtt, hiszen ezt követően a városi bíróság még több tárgyalást tartott, elrendelte az igazságügyi szakértői szakvélemény kiegészítését és egyéb bizonyítási eljárást is lefolytatott.

A városi bíróság 2004. február 20. napján hozott ítéletet 20. sorszám alatt, amelyben a jelen per tárgyát képező veszprémi ingatlanra kiterjedően a keresetet elutasította.

Ezen rendelkezés ellen a peres felek fellebbezést nem nyújtottak be, csupán a jelen per tárgyát nem képező **helység 1-i** ingatlan vonatkozásában döntött a alperes neve. Így a jelen per tárgyát képező ...hrsz-ú ingatlan vonatkozásában olyan marasztaló határozat nem született, ami alapján a felperes a megváltási árhoz hozzájutott volna.

E körben a felperes hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet alapján csak jóval később jutott hozzá az őt megillető ellenértékhez. Ez tényszerűen megfelelhet a valóságnak, azonban a jelen per szempontjából nem releváns, hogy a **helység 1-i** ingatlannal kapcsolatos közös tulajdon megszüntetése alapján neki járó ellenértékhez a felperes mikor jutott hozzá, illetve milyen eljárások keretében. Ez semmilyen összefüggésben nincs a veszprémi ingatlan vonatkozásában állított jogellenes eljárással. E körben tényként állapítható meg, hogy a ... Városi Bíróságon P.21.442/2003. szám alatt folytatódott peres eljárásban a alperes neve 2005. március 24. napján hozott jogerős ítéletet. A jelen per felperese javára a megváltási árat 5.400.000,- forintra emelte fel, illetve javára 470.000,- forint többlethasználati díjat, valamint további havi 16.460,- forint többlethasználati díjat állapítottak meg. Az ítélet meghozatalát követően a peres felek valamennyi igény tekintetében elszámoltak és e körben 2005. május 11. napján szerződést kötöttek.

Az ítélet tábla álláspontja szerint ekként nem állapítható meg, hogy a per tárgyalásának felfüggesztése nélkül a felperes az örökségét hamarabb megkapja, ahhoz hamarabb hozzájut. Ha ebben a reményben vett is fel kölcsönt és esetlegesen ebből eredően kár érte, úgy az a saját át nem gondolt magatartására vezethető vissza.

Hivatkozott a felperes arra is, a városi bíróságnak észlelnie kellett volna azt, hogy 4 hónapos tulajdoni lap került benyújtásra, holott 30 napnál nem régebbi tulajdoni lap másolatot lehetett volna elfogadni. A bíróságnak fel kellett volna hívni a feleket új tulajdoni

lap benyújtására és ekkor már kiderült volna, hogy "C" az új tulajdonos. Így a keresetét kiterjeszthette volna és perbe vonhatta volna esetleg "C"-t és nem kellett volna külön pert indítania. Ezen túlmenően a bíróságnak hiánypótlási eljárás keretében kellett volna a 30 napnál nem régebbi tulajdoni lap csatolásáról gondoskodnia, de ezt is elmulasztotta.

Az újabb eljárásban a körzeti földhivaltaltól beszerzett iratok alapján teljes bizonyossággal megállapítható, hogy "C" tulajdonjoga tartási szerződés alapján 2001.január 18.napján került bejegyzésre az ingatlan-nyilvántartásba. Ezt megelőzően - 2000.szeptember 15.napjától - a tulajdonjog bejegyzési kérelem csak széljegyként volt feltüntetve. Az esetben, ha a bíróság hiánypótlást rendel el és 30 napnál nem régebbi tulajdoni lapot kér, akkor ezen a tulajdoni lapon szintén csak "B" szerepelt volna tulajdonosként.

Ha a felperes keresetét az alapperben a 2001.április 6.napján megtartott tárgyaláson kiterjeszti II.r. alperesként "C"-re is, vagy már ekkor megindítja a tartási szerződés hatálytalanságának megállapítása iránti pert, úgy nem vitásan a tulajdonjoga a veszprémi ingatlan vonatkozásában hamarabb került volna bejegyzésre az ingatlan-nyilvántartásba. Ez azonban a közös tulajdon megszüntetése iránti per hamarabb történő befejezésére és a részére járó megváltási ár kifizetésére kihatással nem volt, mivel a veszprémi ingatlan vonatkozásában a jogerős ítélet "A" keresetét elutasította. Marasztaló határozat csak a **helység 1-i** ingatlanról született. Így a felperes alappal nem bízhatott abban, hogy a veszprémi ingatlannal kapcsolatos ellenértékhez rövid határidőn belül hozzájut.

A megyei bíróság helyesen és megalapozottan jutott arra az álláspontra, hogy a kártérítés egyik konjunktív feltétele a jogellenes magatartás és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés hiányzik. Ennek hiányában pedig a kártérítés megállapítására nincs jogi lehetőség.

Az ítélet tábla a nem vagyoni kár körében is osztotta a megyei bíróság jogi álláspontját. A peres eljárásban a nem vagyoni kártérítés összegszerűségére nézve is a felperest terhelte a Pp.164.§.(1) bekezdése értelmében a bizonyítási kötelezettség. A nem vagyoni kártérítés nem önálló felelősségi alakzat, a nem vagyoni kártérítés feltételeként önmagában nem elegendő a jogsértés megtörténte, hanem szükség van arra is, hogy a jogsértéssel összefüggésben, annak következményeként bekövetkezzen valamilyen hátrány.

A megyei bíróság a felperest (a 20. sorszámú jegyzőkönyv 3.oldal utolsó bekezdés, 4. oldal 1. bekezdés) megfelelő kioktatásban részesítette, de a felperes az összegszerűség körében bizonyítást nem ajánlott fel, nem bizonyította az ezzel kapcsolatos tényelőadásait. Ugyanakkor a 4.sorszám alatti felperesi előkészítő iratban maga a felperes nyilatkozott úgy, hogy megromlott egészségi állapota és betegsége már 2002.szeptemberében fennállott, már ekkor kedvezőtlen anyagi helyzetben voltak és már ekkor sem tudták a korábban felvett kölcsönöket kellően törleszteni. (2007.október 6-án kelt módosított (4.sorszám) keresetlevél) A 24. sorszámú felperesi irathoz becsatolt, az APEH ... Igazgatósága részére küldött levélben a felperes házastársa azért kérte részletfizetés engedélyezését, mivel a felperes - aki a betéti társasági kültagja volt - „2002. november óta gerincsérvvel táppénzes állományban van és rokkantosság előtt áll”. Ezt erősíti a felperes korábbi jogi képviselőjének a P.20.648/2007/20.számú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozata is.

Ezen adatokat is figyelembe véve nem bizonyított, hogy a felperes megromlott egészségi állapota és kedvezőtlen anyagi helyzete az alperesnek a fentebb megállapított jogellenes mulasztása miatt következett be.

Mindezen indokok alapján az ítélőtábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§.(2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A pártfogó ügyvéd munkadíját a 7/2002.(III.30.) IM.számú rendelet 5. §.(1) bekezdés b./pontja alapján állapította meg, amelyet az állam visel.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt illetéket a Pp.78.§.(1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM.számú rendelet 13.§.(1) bekezdése és 14.§-a értelmében az állam viseli.

ő, 2009. évi október hó 8. napján

Dr.Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Lezsák József sk.
bíró